

Sygnatura akt XII C 1510/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 13 grudnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Hoffa

Protokolant: st. sekr. sąd Małgorzata Kaczmarek

po rozpoznaniu w dniu 15 listopada 2018 r. w Poznaniu na rozprawie

sprawy z powództwa Z. K. /PESEL: (...)/

przeciwko (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. /KRS: (...)

o zapłatę

I. Tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie, w związku z eksploatacją urządzeń przesyłowych energii elektrycznej, z nieruchomości zapisanych w księgach wieczystych:

- (...) /działki o numerach: (...),(...) i (...)obręb geodezyjny W./,
- (...) /działka o numerze (...)- obręb W./,
- (...) /działka o numerze (...)- obręb T./,
- (...) /działka o numerze (...)- obręb K./,

zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 108.100 zł /sto osiem tysięcy sto złotych/ z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 grudnia 2018 r. do dnia zapłaty.

II. W pozostałej części powództwo oddała.

III. Obciąża powoda kosztami sądowymi w zakresie wynagrodzeń biegłego, pozostałymi kosztami sądowymi obciąża pozwaną i z tego tytułu nakazuje ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa /Sądu Okręgowego w Poznaniu/:

1/ od powoda kwotę 6470 zł /sześć tysięcy czterysta siedemdziesiąt złotych/,

2/ od pozwanej kwotę 5405 zł /pięć tysięcy czterysta pięć złotych/

, a także

3/ zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 917 zł /dziewięćset siedemnaście złotych/ tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

/-/ E. Hoffa

Sygn akt XII C 1510/18

UZASADNIENIE

Powód, Z. K., wniósł o zasądzenie na jego rzecz kwoty 3000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 19.04.2013 r., tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez pozwaną z jego nieruchomości: działek o numerach geodezyjnych (...) położonych w R.

/kw (...)/ i działki nr (...) również położonej w R.

/kw (...) w okresie od 3.01.2007 r. do 25.10. 2016 r. /k.2/.

Następnie rozszerzał żądania pozwu wnosząc o zasądzenie, z tego samego tytułu, kolejno, kwoty 70.800 zł /k.232 i k. 250 i 251- sprecyzowanie nieruchomości, których dotyczy bezumowne korzystanie ,a mianowicie, oprócz działek wskazanych w pozwie również działka nr (...) w T. P. /kw (...)/ i działki nr (...) położonej w K. /kw (...), a ostatecznie kwoty 108.100 zł /k.393/.

Nie modyfikował początkowego wniosku o zasądzenie kosztów postępowania w tym o zwrot kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych z doliczeniem opłaty skarbowej /k.3/.

Pozwana, (...) Spółka z o.o. konsekwentnie wносиła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych z doliczeniem opłaty za pełnomocnictwo/k.49/.

Wskazała, że co najmniej do czasu doręczenia pozwanej przez Sąd Rejonowy wW.złożonego przez powoda wniosku o ustanowienie służebności przesyłu, czyli do 10.09.2013 r. korzystała w dobrej wierze z nieruchomości powoda.

Powołując się na treść art. 5 k.c. podała, że powód nabył wskazane w pozwie nieruchomości nie sprzeciwiając się istnieniu tam urządzeń przesyłowych energii elektrycznej. Funkcjonowanie urządzeń przesyłowych na nieruchomościach powoda było i jest zgodne z prawem i służy lokalnej społeczności nad której interesy i dobro powód przedkłada swój interes prywatny /k.50- 54 i 420/.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód nabył nieruchomości położone w R. i zapisane w księgach wieczystych kw (...) i kw (...) na podstawie umowy o dożywocie z dnia 14.01.1999 r. /k.22-30- kserokopia kw (...) i k.156- 157- protokół badania kw (...) sporządzony przez biegłego M. D. (1)/.

Nieruchomość zawierającą działkę nr (...) w T. P. /kw (...)/ powód kupił 8.11.2002 r. /k.13- 21- kserokopia tej kw/, a nieruchomość zawierającą działkę nr (...) położoną w K. /kw (...)/ powód nabył na podstawie umowy darowizny z dnia 2.10.1998 r. /k.31-37- kserokopia tej kw./.

W okresie objętym żądaniem pozwu powód był więc właścicielem i posiadaczem samoistnym działek wskazanych w pozwie i piśmie z 1.03.2018 r. /k. 2, 3 i 251- 251/.

Na działkach o numerach (...) w R. /obręb geodezyjny W./ znajdowały się słupy podtrzymujące napowietrzną linię wysokiego napięcia 110 kV i słupy podtrzymujące napowietrzną linię energetyczną średniego napięcia 15 kV.

Na działce (...), w maju 2015 r., pozwany zdemontował część sieci przesyłowej wobec czego ustalo w okresie od 1 czerwca 2015 r. do 25.10.2016 r. bezumowne korzystanie z pasa ochronnego i powierzchni zajętej przez słupy nośne-łącznie 3030 m² /k.294- 296- opinia biegłego M. D. (1) z dnia 24.05.2018 r./.

Na działce nr (...) w T. P. i działce nr (...) w miejscowości K.

Znajdowały się wyłącznie słupy podtrzymujące napowietrzną linię energetyczną średniego napięcia 15 kV /k.293, k.295 i k.297- w/w opinia biegłego M. D. (2)/.

Pas technologiczny /ochronny/ dla linii wysokiego napięcia 110 kV wynosi 13,60 m, a dla linii średniego napięcia 15 kV- od 5,40 m - 7,20 m w zależności od odległości między skrajnymi przewodami /k. 288-290- zdjęcia słupów i linii energetycznych przy w/w opinii biegłego/.

Pismem z dnia 16 kwietnia 2013 r. powód zażądał od pozwanego zapłaty kwoty 21.567 zł za bezumowne korzystanie z części wyżej wymienionych nieruchomości za 10 lat wstecz /nie wskazał działki (...) wchodzącej w skład nieruchomości zapisanej w kw (...)/. Domagał się też ustanowienia służebności przesyłu za jednorazową opłatą w kwocie 26.567 zł / k.8 i 10- kserokopia tego wezwania z dowodem nadania listem poleconym/.

Sąd Rejonowy w W. (...) postanowieniem z dnia 3 lutego 2016 r. wydanym w sprawie (...) obciążył służebnością przesyłu nieruchomości powoda wskazane w pozwie za jednorazowym wynagrodzeniem i postanowienie to jest prawomocne od 26 .10.2016 r. /bezsporne/.

Bezsporne jest, że linie energetyczne, które, między innymi, znajdowały się, lub nadal się znajdują na działkach powoda zostały zainstalowane legalnie- stopniowo w czasie od 1964 r. do 1988 r. Działo się to więc w okresie, gdy rozprowadzaniem energii elektrycznej zajmowały się przedsiębiorstwa będące własnością Skarbu Państwa- działające w warunkach tzw. gospodarki planowej.

W efekcie przekształceń własnościowych poprzednik prawny powoda przejął od Skarbu Państwa, wraz z całym przedsiębiorstwem, również urządzenia przesyłowe znajdujące się na działkach powoda /k. 51 i k.57- 99- wydruk z KRS, a także kserokopie aktów notarialnych, zarządzeń premiera, decyzji administracyjnych, spisów majątkowych i korespondencji związanej z przejmowaniem urządzeń energetycznych/.

Pozwana i jej poprzednicy prawni wiedzieli, że przejęli urządzenia posadowione na gruntach nie będących własnością Skarbu Państwa, własnością przejętego przedsiębiorstwa państwowego.

W odróżnieniu od przedsiębiorstwa państwowego użytkującego w przeszłości linie przesyłowe i podtrzymujące je słupy, a także pasy technologiczne /ochronne/ działającego w ramach socjalistycznej gospodarki planowej pozwana jest przedsiębiorstwem wolnorynkowym nastawionym na zysk.

Przed prawomocnym ustanowieniem służebności przesyłu pozwana korzystała z pasów ochronnych przy słupach i wzdłuż linii energetycznych na części działek powoda nieodpłatnie mimo, że powód domagał się wynagrodzenia za bezumowne korzystanie. Była od czasu przejęcia linii energetycznych w posiadanie zorientowana, że korzysta nieodpłatnie z cudzych gruntów w związku z eksploatacją tych linii i od początku korzystała z nich w złej wierze, bowiem żadnej umowy z powodem nie zawarła, a poprzednicy prawni takiej umowy również nie zawarli. Nie została też ustanowiona służebność osobista, lub gruntowa obciążająca powoda w związku z funkcjonowaniem linii energetycznej.

Nie sposób przyjąć rozumowania, że powód powinien nieodpłatnie pozwalać pozwanej na eksploatację, z zyskiem, linii energetycznych z uszczerbkiem dla swego prawa własności.

Roszczenie powoda nie jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego i nie stanowi nadużycia prawa.

Wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z wyżej opisanych działek powoda w okresie od 3.01.2013 r. do 19.04. 2016 r. powinno wynieść 108.100 zł po jego zrewaloryzowaniu na dzień 27 kwietnia 2018 r. /k.359- wnioski końcowe w/w opinii biegłego, k. 339- 358- wyliczenia i analizy poprzedzające wnioski/.

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie w/w dokumentów, lub ich kserokopii, których autentyczności strony nie kwestionowały,

Opinię biegłego M. D. (2) z dnia 30.09.2017 r. /k.134- 200/, a także jego opinię uzupełniającą z dnia 24 maja 2018 r. /k. 274- 284/ sąd uznał za prawidłowe, konkretne, pozbawione sprzeczności i błędów logicznych, oraz przydatne dla rozstrzygnięcia sprawy.

Szacując odszkodowanie za bezumowne korzystanie z działek biegły uwzględnił ich przeznaczenie gospodarcze i zakres ograniczeń korzystania z części działek ze względu na przebieg pasa ochronnego i związku z tym przeznaczeniem gospodarczym.

Biegły wziął też pod uwagę, że pozwana w okresie objętym żądaniem pozwu, czyli w maju 2015 r. zdemontowała jedną z linii średniego napięcia przebiegających przez działkę (...) i modyfikację studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla działki nr (...) /k.296 i 297 i k.305/.

Sąd oddalił wniosek pozwanej /k 390 i k.420/ o dowód z opinii biegłego D. C. i odebranie wyjaśnień od biegłego M. D. (1) i D. C. co do jego opinii wydanej w przyszłości, bowiem wniosek ten był bezpodstawny.

Przede wszystkim opinia wydana przez biegłego D. C. w sprawie(...)dotyczyła służebności przesyłu ustanawianej na przyszłość i pod tym kątem biegły dokonywał analiz i ocen.

Roszczenie niniejsze jest roszczeniem odszkodowawczym.

Pozwana, mimo istotnej zmiany warunków gospodarczych – zmiany powszechnie znanej- korzystała przecież bezumownie i w złej wierze z części działek powoda w okresie objętym żądaniem pozwu.

Biegły M. D. (1) wyliczył wynagrodzenie za bezumowne korzystanie, a nie wynagrodzenie za faktyczne wykonywanie służebności, która przecież nie była ustanowiona w okresie objętym żądaniem pozwu.

Treść przyszłej opinii biegłego D. C. wyliczająca wynagrodzenie za bezumowne korzystanie byłaby, być może, zbliżona do opinii wydanych już w niniejszej sprawie.

Nie mając zastrzeżeń do prawidłowości opinii biegłego M. D. (1) Sąd oddalił więc w/w wnioski pozwanej.

Sprawa (...)Rejonowego wN. T./k.394- wniosek pełnomocnika powoda/ nie dotyczy żadnej z nieruchomości wskazanych w pozwie, nie dotyczy też powoda. Określone w kończącym postępowanie postanowieniu z dnia 12 września 2013 r. /k.162- 174 tych akt / wynagrodzenia za służebności przesyłu nie mają powiązania z roszczeniami odszkodowawczymi w niniejszej sprawie. Sąd dopuścił ten dowód na okoliczność czasu trwania sporów między pozwaną, z właścicielami nieruchomości nad którymi przebiegają linie przesyłowe.

Ponieważ okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy zostały już wyjaśnione sąd odstąpił od przeprowadzenia dowodu z przesłuchania stron.

Sąd zważył co następuje:

Przepisy prowadzące do Kodeksu cywilnego instytucję służebności przesyłu /art. 305¹ – 305⁴ / weszły w życie od dnia 3.08.2008 r.

W okresie objętym żądaniem pozwu nie obowiązywały więc przed 3.08.2008 r.

Bezsporne jest, że pozwana eksploatowała linie energetyczne i pasy ochronne na i nad nieruchomościami powoda bezumownie.

Nie przysługiwała jej też służebność gruntowa, bowiem nie została ona ustanowiona umową stron, ani w innej formie.

Nie władała też w/w częściami nieruchomości powodów jako posiadaczka samoistna, czyli tak jak właścicielka, bowiem nie mogła tymi terenami dowolnie rozporządzać np. sprzedać, obciążyć, czynić dowolnych nakładów.

Zgodnie z art. 336 k.c. posiadaczem rzeczy jest zarówno ten, kto nią faktycznie włada jak właściciel (posiadacz samoistny), jak i ten, kto nią faktycznie włada jak użytkownik, zastawnik, najemca, dzierżawca lub mający inne prawo, z którym łączy się określone władztwo nad cudzą rzeczą (posiadacz zależny). Rozróżnia się zatem dwa rodzaje posiadania: samoistne i zależne.

Pozwana w okresie objętym żądaniem pozwu była posiadaczką zależną eksploatującą napowietrzną linię energetyczną i mającą swobodny dostęp do pasów ochronnych o szerokości ustalonej przepisami. Nie uprawdopodobniła, że powód akceptował ten stan rzeczy.

Powód był i jest właścicielem i posiadaczem samoistnym.

Zgodnie z art. 230 k.c. przepisy dotyczące roszczeń uzupełniających właściciela przeciwko samoistnemu posiadaczowi, /art. 224 k.c. i następane/ stosuje się **odpowiednio** do stosunku między właścicielem, a posiadaczem zależnym o ile z przepisów regulujących ten stosunek nie wynika nic innego.

Na podstawie art. 225 k.c. w związku z art. 224§2 k.c. powodowi należy się więc wynagrodzenie za korzystanie z gruntów nad którym znajdują się napowietrzne linie energetyczne i słupy je podtrzymujące, a także gruntu stanowiącego strefę ochronną z każdej strony tej linii energetycznej za okres od 3.01.2007 r. do 25.10.2016 r.

Powód w niniejszym postępowaniu nie domagał się ustanowienia służebności przesyłu, zgodnie z art. 305² k.c., lecz „wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości” w części zajętej przez słupy podtrzymujące linie energetyczne i w obrębie pasów ochronnych z obu stron linii energetycznych .

W strefie tego pasa niemożliwe są takie nasadzenia i obiekty, które utrudniają wykorzystanie linii, lub jej konserwację i w tym zakresie powód ograniczony był w realizacji swego prawa własności. Nie był też w stanie realnie zapobiec pracom konserwacyjnym, lub remontowym.

Roszczenie powoda dotyczy wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości powoda na cele związane z funkcjonowaniem linii energetycznych. Brak jest podstaw do zastosowania art. 5 k.c. co wykazano powyżej.

Kwota 108.100 zł za 9 lat i 10 miesięcy jest kwotą odpowiednią, wyliczoną prawidłowo.

Należało więc ją zasądzić , na podstawie w/w przepisów, od pozwanej na rzecz powoda z odsetkami ustawowymi od dnia 14.12.2018 r., czyli od daty orzekania.

Roszczenie powoda jest roszczeniem odszkodowawczym, biegły zwałoryzował je na dzień 27.04.2018 r. i Sąd Rejonowy wW.mógłby zakończyć sprawę z zastosowaniem art. 363§2 k.c. czyli według cen z daty zbliżonej do daty ustalonego odszkodowania.

Powód jednak po raz kolejny rozszerzył żądanie pozwu czego skutkiem było przekazanie sprawy do Sądu Okręgowego w Poznaniu.

Bezpodstawne byłoby obciążanie pozwanego odsetkami za opóźnienie, które było wyłącznie skutkiem kolejnej zmiany wysokości żądania przez powoda.

Podstawą prawną zasądzenia odsetek za opóźnienie jest art. 481§1 i 2 k.c. w związku z art. 476 k.c.

W pozostałej części powództwo o roszczenia akcesoryjne sąd oddalił jako pozbawione podstawy prawnej.

Powód uiścił opłatę od pozwu w kwocie 150 zł /k.38/ i zaliczkę na koszty biegłego w kwocie 1500 zł /k.116/, łącznie 1650 zł. Pozwana nie poniosła żadnych kosztów sądowych.

Wynagrodzenia biegłego obejmują kwoty: 4920,99 zł /k.211/ i 3198,73 zł /k.270/. łącznie i w zaokrągleniu jest to 8120 zł.

Opłata sądowa od kwoty 108.100 zł wynosi 5405 zł.

Konieczność kolejnych opinii biegłych wynikała z zaniechań powoda, a mianowicie z niedostatecznego sprecyzowania, których działek i nieruchomości roszczenia dotyczą i nie dołączenia do pozwu niezbędnych dokumentów w szczególności opisów i map działek, oraz wszystkich odpisów ksiąg wieczystych. W efekcie zakres niezbędnych czynności biegłego był bardziej czasochłonny, a wynikające z tego koszty opinii znacznie wyższe. Zaistniała też konieczność wydania drugiej opinii po modyfikacji żądań powoda. Wyżej opisane zaniechania powoda sąd ocenił jako niesumienne i nieusprawiedliwione okolicznościami.

Obciążanie pozwanej kosztami tych opinii byłoby bezpodstawne.

Ponieważ powód wpłacił 1650 zł należało odjąć od sumy wynagrodzeń biegłego /8120 zł/, kwotę 1650 zł, różnicę w wysokości 6470 zł nakazać ściągnąć od powoda na rzecz Skarbu Państwa, a od pozwanej ściągnąć opłatę w kwocie 5405 zł, bowiem uiszczoną przez powoda kwotę 150 zł stanowiącą część opłaty sąd rozliczył już powyżej.

Zgodnie z §2 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych /Dz. U. z 2015 r. poz. 1804 i Dz. U. z 2016 r. poz. 2016/ stawka minimalna wynagrodzenia pełnomocnika powoda wynosi 900 zł do czego należy doliczyć obowiązkową opłatę skarbową w kwocie 17 zł. od pozwanej na rzecz powoda zasądzono więc kwotę 917 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Podstawą orzeczenia o kosztach postępowania jest art. 98§ 1, 2 i 3 k.p.c. w związku z art. 103 k.p.c.

/-/ E. Hoffa